

Aanstaande predikanten naar Israël

Hoe belangrijk is het voor een theologiestudent om in Israël geweest te zijn? De geschiedenissen van de Bijbel spelen zich voortdurend af in dat ene speciale land rond het meer van Galilea, de Jordaan, de bergen van Juda en de woestijn in het zuiden. Door naar opgravingen toe te gaan en er een goede uitleg bij te krijgen, komt de tijd van het Oude Testament en de tijd van Jezus helemaal tot leven. Als je dat voor je gezien hebt, blijft het je bij. Voor wie zich voorbereidt om het Woord van God te gaan doorgeven, is een persoonlijke kennismaking met dat land een diepte-investering, die zijn vruchten zal afwerpen, elke zondag opnieuw.

TUA-reis in maart

Van 13 tot 24 maart hopen studenten en docenten van de TUA een reis te maken naar Israël. Elke vijf jaar biedt de TUA alle studenten die kans. De reis heeft diverse doelstellingen. Naast de kennismaking met de Bijbelse plaatsen zijn er ook ontmoetingen met religieuze Joden, Messiasbelijdende Joden en met Palestijnse christenen. Hun verschillende visies dagen uit tot verdere doordenking over de verhoudingen in het land op dit moment. Bovendien zal de gezamenlijke reis de onderlinge band verstevigen. Ook dat is van belang, bijvoorbeeld voor het latere samenwerken in de kerk. Bewust formuleert de TUA deze samenbinding als een van de doelen van de studentenreis.

Met rabbijnen de Bijbel lezen

Het meest bijzondere van een reis met theologen naar Israël zijn wel de mo-

menten waarop wij samen de Bijbel lezen met rabbijnen en rabbijnen in opleiding. Doordat het Centrum voor Israëlstudies betrokken is bij de organisatie van de studiereis, kunnen we gebruikmaken van de vele contacten die in de loop van de jaren zijn gegroeid door het werk van ds. Aart Brons en zijn voorgangers in Jeruzalem. Zo krijgen we gelegenheid om in kleine groepjes gedeelten uit het Oude Testament te bestuderen met studenten en docenten van de rabbijnenopleiding van het Schechterinstituut. Dat is geen vanzelfsprekende zaak, zulke uitwisselingen zijn er – nog steeds – niet veel. Door het vertrouwen dat er gegroeid is in de afgelopen jaren is het mogelijk om metterdaad rond een open Bijbel kennis te nemen van elkaars manier van lezen en daarover van hart tot hart te spreken. Een vergelijkbare ontmoeting zal er zijn als studenten in diverse gastgezinnen een sabbatsmaaltijd mogen meemaken.

Wederkerig getuigenis

Andersom zijn deze ontmoetingen ook

Overhandiging van het TUA-Kennisspel

voor onze aanwezigheid in Israël van grote betekenis. In de maand erna zullen docenten van de Christelijke Hogeschool Ede in Jeruzalem zijn voor een dergelijke studiereis, een paar maanden later weer een andere studentengroep uit Nederland. Telkens laten we zien hoe wij willen luisteren vanuit de verbondenheid die wij hebben met het Joodse volk. Door met regelmaat aanwezig te zijn groeit het besef bij de gesprekspartners van ds. Brons waarom wij dat graag willen. Op een natuurlijke manier kunnen we getuigen van wat er in ons hart leeft. Helaas bestaan er nog veel misverstanden over het getuigenis van het Nieuwe Testament. Het beeld van Jezus Christus is vaak enorm scheefgetrokken. Door onze houding en in onze woorden en daden wordt hopelijk iets van zijn liefde zichtbaar. Zo kunnen deze studiereizen naar twee kanten vruchtbaar zijn. <

Wilt u de studenten helpen om naar Israël te gaan? Koop een origineel TUA-spel.

Het TUA Kennisspel en het tactische spel FASTER TUA-Master zijn ontworpen door studenten en worden uitgegeven ten bate van de Israëlreis. Twee spellen in één doos voor € 19,90. Te bestellen via Sander Kok (sander.kok@casema.nl).

Joodse bronnen voor de liturgie (4): gebeden

De Joodse synagogedienst wordt wel eens gekarakteriseerd als: dienst van het gebed. Dat zal enerzijds samenhangen met een groot aantal omvangrijke gebeden. Anderzijds wordt dat begrijpelijk, doordat er iets is weggefallen in de loop der eeuwen. Er zijn tijden geweest dat het offer centraal heeft gestaan. Die tijden zijn er niet meer, want de plaats van het offer bestaat er in die zin niet meer: de tempel is verwoest, de plek waar de altaren stonden waar de priesters de offers moesten brengen.

De gebeden

We kunnen zeggen dat de offers plaats hebben gemaakt voor de gebeden. Een veelbetekenende tekst in dit verband is Psalm 141 : 2.

Laat mijn gebed als reukoffer voor uw aangezicht staan, het opheffen van mijn handen als avondoffer. (NBG)

Nu is die ene zin al een onderdeel van een (psalm)gebed. Ook in de tempel zal er gebeden zijn.

Zoals er ook thuis gebeden is. Juist in de synagogen is er nadrukkelijk gebeden, ook toen de tempel nog bestond en functioneerde. Met des te meer nadruk is er na de verwoesting(en) van de tempel gebeden. Aanvankelijk zijn die gebeden niet schriftelijk vastgelegd. We kennen dus geen andere bronnen dan woorden die in de bijbel als gebeden zijn opgeschreven. Op den duur ontstond er behoefte om het vast te gaan leggen, met misschien het risico van verstarring en formalisering. Dat risico is genomen. In de loop der eeuwen zijn er gebedenboeken ontstaan, waarin zeker een aantal gebeden is te vinden dat ook tegenwoordig nog zo in het Hebreeuws wordt uitgesproken. De vastlegging van gebeden in boeken, de Siddoer, stamt uit

de 10e eeuw na Chr. De gebeden zelf zijn aanmerkelijk ouder, en dus moeten ze wel mondeling doorgegeven zijn.

Het achttiengebed

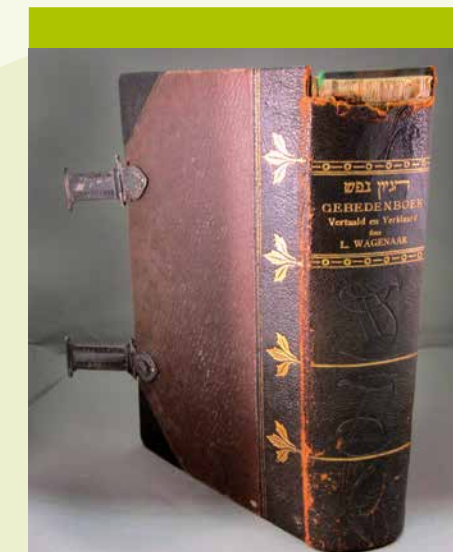
Kern van de gebeden in de synagoge-diensten wordt gevormd door een reeks van tefillah, die uitgroeide tot achttien (sjemoneh esreh), al is er in later tijd nog een negentiende aan toegevoegd.

Er zit een duidelijke structuur in: Het begint met 3 inleidende zegeningen als lofprijzing

aan God (1-3). Daarna volgen drie gebeden (4-6) die respectievelijk om inzicht, berouw en vergeving vragen. Er volgt een viertal gebeden (7-10) om materieel goed: vrijheid, gezondheid, welzijn, terugkeer van wie verstrooid zijn geraakt. Dan volgt een zestal gebeden (11-16) om sociaal goed: rechtvaardigheid, vergelding van de vijanden, loon voor de rechtvaardigen, herbouw van een nieuw Jeruzalem, de Messias, gebedsverhoor. Tenslotte drie slotzegeningen (17-19): dank aan God en gebed om vrede.

Het gebed des Heren

Het is deze structuur die we ook terugvinden in het gebed dat Jezus ons geleerd heeft. Daarmee wordt niet gezegd dat Jezus de 18(19) gebeden zo in de synagoge heeft gekend. Er is immers een hele ontwikkeling geweest in de loop van eeuwen en het is niet duidelijk hoe die ontwikkeling precies is verlopen. In het gebed van Jezus is duidelijk de lofprijzing aanwezig in begin en einde. Daartussen volgen er eerst drie gebeden die betrekking hebben op God de Vader, daarna komen in drie bedden onze menselijk belangen (geestelijk en stoffelijk) ter sprake. Wanneer we teksten van deze beide gebeden zouden vergelijken, blijkt dat een aantal zinsneden verwant is, veelal als aanhaling van regels uit de psalmen of profeten. Dat wil dus zeggen dat de bron vooral in de boeken van het eerste Verbond is te vinden. Belangrijk voor onze persoonlijke en kerkelijke gebeden is, dat de lofprijzing aan het begin en de dankzegging het raamwerk mogen zijn, waarbinnen onze vragen en smeekbeden een plek mogen krijgen. (Zie voor het Onze Vader een tweetal artikelen van drs. C.J. van de Boogert in Vrede over Israël, jaargang 56, nr 3 en 4) <

Een oud Joods gebedenboek

Titelblad Joods gebedenboek